

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької мови

Дипломна робота магістра

з теми

**«ФУНКЦІОНУВАННЯ ДІЄСЛІВ МИСЛЕННЯ В СУЧАСНІЙ
НІМЕЦЬКІЙ МОВІ»**

Виконала: здобувачка вищої освіти другого
(магістерського) рівня групи Ger1-M20z
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і
література (німецька)
за освітньою програмою „Середня освіта
(Німецька мова і зарубіжна література)“

Костиря Ірина Олегівна

Керівник: **Кушнерик Володимир Іванович,**
доктор філологічних наук, професор кафедри
комунікативної лінгвістики та перекладу

Рецензент: **Паров'як Іван Іванович,**
кандидат філологічних наук, асистент
кафедри іноземних мов для природничих
факультетів ЧНУ

Кам'янець-Подільський

2021

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. Природа, сутність та структура лексичного значення слова	8
1.1 Критерії лексичного значення слова.....	8
1.2 Сутність і структурні компоненти лексичного значення слова.....	10
1.3 Типи та види лексичного значення слова.....	12
Висновки до розділу.....	21
РОЗДІЛ 2. Специфіка дієслів мислення	24
2.1 Ретроспектива дослідження дієслів мислення.....	24
2.2 Категорія мислення як пізнавальний процес.....	25
2.3 Класифікація видів мислення.....	27
Висновки до розділу.....	30
РОЗДІЛ 3. Парадигматичні відношення в ЛСГ дієслів мислення та методи їх вивчення	31
3.1 Парадигматичні відношення.....	31
3.2 Методика компонентного аналізу.....	33
3.3 Методи інвентаризації лексико-семантичних груп.....	38
3.4 Інвентаризація ЛСГ дієслів, що позначають процес мислення.....	42
3.5 Міра семантичного зв'язку між лексичними одиницями.....	48
Висновки до розділу.....	50
РОЗДІЛ 4. Синтагматичні відношення дієслів мислення	52
4.1 Зауваження до матеріалу дослідження за стилем тексту.....	52
4.1.1 Художній стиль.....	52
4.1.2 Публіцистичний стиль.....	55
4.1.3 Офіційно-діловий стиль.....	57
4.2 Лексична сполучуваність.....	59
4.3 Критерії χ^2 -квадрат та коефіцієнт взаємної спряженості.....	62
4.4 Сполучуваність дієслів мислення з іменниками на матеріалі німецькомовної художньої літератури.....	63

4.4.1 Семантична сполучуваність підкласів слів.....	66
4.5 Сполучуваність дієслів мислення з іменниками на матеріалі німецькомовної преси.....	67
4.6 Сполучуваність дієслів мислення з іменниками на матеріалі німецькомовної юридичної літератури.....	73
Висновки до розділу.....	75
ВИСНОВКИ.....	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	78
ДОДАТКИ.....	86

ВСТУП

Проблема вивчення лексичних одиниць певних закономірностей формування лексичного складу в процесі його динамічного розвитку та функціонування є актуальною і для лінгвістів ХХІ ст. Це і зумовлює потребу продемонструвати продуктивні підходи до розв'язання цієї проблеми.

Актуальність роботи. Незважаючи на велику кількість праць, присвячених методам дослідження, до цього часу немає логічного та повного вирішення цього питання. Деякі з них ми намагаємось розв'язати у даній роботі, що й обумовлює актуальність дослідження.

Об'єктом нашого дослідження є функціонування дієслів, що позначають процес мислення у сучасній німецькій мові. Дієслова даної групи займають чільне місце у всій лексичній системі, оскільки належать до часто вживаних лексичних одиниць. Вони вживаються у різних сферах спілкування людини та у всіх літературних стилях.

Предметом дослідження є парадигматичні та синтагматичні відношення дієслів мислення в сучасній німецькій мові.

Матеріалом дослідження є дані, отримані зі словників:

- 1) Duden. Deutsches Universalwörterbuch;
- 2) Gorner H. und Kempcke G. Synonymwörterbuch. Sinnverwandte Ausdrücke der deutschen Sprache;
- 3) Klappenbach und Steinitz. Wörterbuch der deutschen Gegenwartssprache;
- 4) а також вибірка з 6 творів сучасної німецькомовної художньої прози, 6 текстів юридичної літератури та публіцистики:
  1. Jelinek E. Die Klavierspielerin.
  2. Ransmayr C. Die Schrecken des Eises und der Finsternis.
  3. Sandler K. Anatomie einer Flucht.
  4. Schlag E. Beim Hüter des Schattens.
  5. Schwaiger B. Der Himmel ist süß.
  6. Winkler J. Der Ackermann aus Kärnten.

7. Bydlinski P. Die Übertragung von Gestaltungsrechten.
8. Dolart W., Ruppe H. Grundriß des österreichischen Steuerrechts/Bewertungsrecht, Vermögensteuern, Verkehrsteuern, Zölle und Verbrauchsteuern.
9. Fromherz W. Der Zivilmaklervertrag.
10. Funk B. Forschungen aus Staat und Recht 28/Der verfahrensfreie Verwaltungsakt.
11. König B. Die Anfechtung nach der Konkursordnung.
12. Morscher S. Der Schutz der persönlichen Freiheit in Österreich.
13. Die Welt, 1-30 Juni, 2020.

Важливу роль у мові відіграють дієслова як необхідні складники компонентів мови. Особливо важливе значення має група дієслів, що позначають процес мислення, яка є недостатньо дослідженою. Розробка та дослідження її групи є актуальними та доцільними для розвитку такої науки, як семасіологія. У зв'язку зі зростаючою цікавістю до питання інвентаризації групи дієслів мислення, спостерігається розширення меж досліджень у галузі семасіології.

Мета даного дослідження полягає в:

- а) виявленні семантичної структури дієслів мислення;
- б) вивченні сполучуваності дієслів мислення з іменниками.

Нашим **основним завданням** на першому етапі дослідження було формування основного складу групи дієслів мислення, а також визначення додаткового та периферійного складу.

Методи дослідження. При написанні даної роботи були використані такі статистичні методи, як компонентний аналіз, критерій χ^2 -квадрат та коефіцієнт взаємної спряженості. Для реалізації поставлених завдань використовувалась методика, запропонована Бистровою Л. В., Капатруком М. Д. та Левицьким В. В. [4, с. 75].

Теоретичне значення дослідження полягає в подальшій розробці питання про систематичність семантичних відношень у лексиці, що знайшло відображення в запропонованій класифікації дієслів мислення.

Практична цінність дослідження визначається тим, що його результати можуть знайти застосування в лексикографічній практиці і в процесі викладання німецької мови.

Апробація результатів дослідження.

- I Всеукраїнська науково-практична конференція «Іноземна мова у полікультурному просторі: досвід та перспективи» (Кам'янець-Подільський, 10 квітня 2019 року);
- наукова конференція за підсумками науково-дослідної роботи студентів і магістрантів у 2020-2021 навчальному році (Кам'янець-Подільський, 5 жовтня 2021 року);
- IX Міжнародна науково-практична конференція «Подолання мовних та комунікативних бар'єрів: освіта, наука, культура» (Київ, 19-20 листопада 2021 року).

Публікації:

- Костиря І. О. Функціонування дієслів мислення в сучасній німецькій мові. *Іноземна мова у полікультурному просторі: досвід та перспективи* : збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кам'янець-Подільський, 10 квітня 2019 р. / редкол. Т. В. Калинюк (відп. ред.) та ін. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. С. 62-66.
- Костиря І. О. Дієслова мислення і їх функціонування в сучасній німецькій мові. *Подолання мовних та комунікативних бар'єрів: освіта, наука, культура* : збірник наукових праць / за заг. ред. О. В. Ковтун. Київ, 2021. С. 236-239.

Структура роботи. Робота складається зі вступу та 4-х розділів. У вступі розкривається сутність і стан наукової проблеми та її актуальність, подається обґрунтування необхідності проведення дослідження,

визначаються методи дослідження та розглядаються теоретична та практична цінність роботи.

У другому розділі описано мислення як пізнавальний процес, а також здійснено огляд попередніх досліджень дієслів мислення.

У третьому розділі розглянуто парадигматичні відношення в лексико-семантичній групі дієслів мислення та методи їх вивчення. Цей розділ містить інформацію про сутність та методологію компонентного аналізу. Тут розкрито проблему інвентаризації лексико-семантичних груп, подано три основні методи інвентаризації лексичних мікросистем. За допомогою формули (3.2) визначено роль компонентів і сформовано основний периферійний склад групи дієслів мислення.

Четвертий розділ присвячений дослідженню сполучуваності дієслів мислення з іменниками на матеріалі німецькомовної художньої, юридичної літератури та публіцистики. Для обчислення критерію відповідності використано критерій χ^2 -квадрат. Інтенсивність зв'язку між ознаками ми визначили за допомогою коефіцієнтів взаємної спряженості, які вираховували за формулою Чупрова.

У загальних висновках стисло викладено найбільш важливі результати дослідження. Робота включає додатки – 8 таблиць допоміжних статистичних та інших даних, в яких стисло відображені результати практичного дослідження. У кінці роботи в алфавітному порядку подано список використаних джерел.

Бібліографія нараховує 74 джерела. Обсяг роботи – 97 сторінок.

ВИСНОВКИ

Розуміння лексики як системи знайшло своє практичне втілення в досліденні різних лексико-семантичних парадигм, в тому числі лексико-семантичних груп.

Лексико-семантична група дієслів мислення була інвентаризована за методикою, згідно якої враховувалася семантична відстані між словом, яке тлумачиться, та словами, через які воно тлумачиться. До складу ЛСГ дієслів мислення увійшло 25 лексичних одиниць: *denken, meinen, überlegen, nachdenken, bedenken, reflektieren, durchdenken, sinnen, grübeln, sinnieren, meditieren, erwägen, brüten, philosophieren, ausdenken, sich besinnen, sich fragen, ersinnen, sich den Kopf zerbrechen, sich das Hirn zermartern, knobeln, rätseln, tüfteln, gedenken, glauben.*

За допомогою методу компонентного аналізу був визначений список семантичних компонентів, за допомогою якого можна описати значення дієслів мислення і виявити їх семантичну структуру. Було виділено 17 семантичних компонентів: *Prozess des Denkens, lange, kurz, genau, fälschlich, mühevoll, mühelos, grüblerisch, intensiv, abwägend, prüfend, hartnäckig, angespannt, nutzlos, nutzbar, ruhig, tiefsinnig.*

Використовуючи методологію, запропоновану С. Г. Бережаном та Н. А. Шехтманом, була визначена міра семантичного зв'язку між дієсловами мислення. Було виявлено, що найбільш близьким за значенням є такі дієслова: *denken – meinen, überlegen – ausdenken, überlegen – sich den Kopf zerbrechen, nachdenken – durchdenken, nachdenken – ersinnen, nachdenken – gedenken, durchdenken – ersinnen, durchdenken – gedenken, sinnen – sinnieren, ersinnen – gedenken* та *knobeln – rätseln.*

Найбільш далекими виявилися такі групи слів: *grübeln – erwägen, meinen – grübeln, bedenken – ausdenken* та інші.

Для вивчення сполучуваності лексико-семантичної групи дієслів мислення нами були використані такі методи: критерій χ^2 -квадрат та коефіцієнт взаємної спряженості А. А. Чупрова.

У результаті статистичного аналізу були виявлені статистично значимі зв'язки дієслів мислення з підкласами іменників. Було встановлено, що найбільш інтенсивно дієслова мислення сполучуються з власними іменами та з підкласом іменників, що позначають родинні стосунки (на матеріалі художньої прози); з іменниками, що позначають професії, географічні назви, з підкласами іменників, що позначають власні назви та підкласом іменників, що не увійшли до жодної з груп (на матеріалі преси); з власними іменами та підкласом «інші іменники» (на матеріалі юридичної літератури).

При вивченні сполучуваності дієслів мислення з іменниками вираховувалися такі кількісні параметри: обсяг, частота та вживаність підкласу.

Було виявлено, що найбільшим обсягом, частотою та вживаністю відзначається підклас «інші іменники». Найменші показники у підкласі іменників, що позначають вік (художня література) та географічні назви (преса).

Статистичне дослідження, проведене на матеріалі дієслів мислення, допомагає з'ясувати місце кожного із дієслівних значень в лексико-семантичній системі німецької мови. Проведення схожих досліджень на матеріалі інших груп дасть змогу об'єктивно описати лексико-семантичну систему мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Апресян Д. Д. Современные методы изучения значений и некоторые проблемы структурной лингвистики. *Проблемы структурной лингвистики*. Москва : Издательство Академии наук СССР, 1963. С. 102-149.
2. Берлин М. И. Развитие синонимических отношений в группе глаголов мышления во французском языке : дис. канд. филол. наук. Львов, 1959. 178 с.
3. Бистрова Л. В. Вивчення синтагматичних зв'язків слів за допомогою статистичних методів. *Мовознавство*. 1978. № 4. С. 44–48.
4. Бистрова Л. В., Капарук Н. Д., Левицкий В. В. К вопросу о принципах и методах выделения ЛСГ слов. *Научные доклады высшей школы Филологические науки*. 1980. № 6. С. 75-78.
5. Бойко Ю. П. Частота вживання підрядних речень як параметр авторського та функціонального стилів. *Науковий вісник ЧНУ. Германська філологія*. Чернівці : Рута, 2003. Вип. 165-166. С. 245-259.
6. Васильев Л. М. Семантические классы глаголов чувства, мысли и речи. *Ученые записки Башкирского университета. Очерки по семантике русского глагола*. Уфа. 1971. № 16/20. С. 214-216.
7. Васильев Л. М. Сущность и структурные компоненты лексического значения. «*Вопросы фонетики русского языка и методики его преподавания*» : труды 4-й зональной конференции кафедр русского языка вузов Урала, Пермь : Пермский государственный университет, 1964. Вып. 1. С. 69-75.
8. Венкель Т. Кількісні параметри сполучуваності прикметників кольору з іменниками в англійській мові. *Науковий вісник ЧНУ. Германська філологія*. Чернівці : Рута, 2003. Вип. 155. С. 31-42.
9. Виноградов В. В. Основные типы лексических значений слова. *Вопросы языкознания*. 1953. № 5. С. 3-29
10. Выготский Л. С. Речь и мышление. Берлин, 1964. 324 с.

11. Гарипова Н. Д. Опыт лексико-семантической характеристики сочетаемости глаголов мышления в современном русском языке. *Ученые записки Башкирского ун-та. Серия филолог. наук.* 1964. Вып. 8. Т. 18. С. 11-17.
12. Гіков Л. В. Лексико-семантичні елементи авторського стилю Г.Белля. *Науковий вісник ЧНУ. Германська філологія.* Чернівці : Рута, 2005. Вип. 232. С. 148-158.
13. Гинзбург Р. С. Значение слова и методика компонентного анализа. *Иностранные языки в школе.* 1978. № 5. С. 21-26.
14. Гинзбург Р. С., Медникова Э. М., Михальчин А. Д. Проблема сочетаемости и лексикография. *Иностранные языки в школе.* 1977. № 1. С. 7-11.
15. Гойхман М. А. О законах сочетаемости на семантическом уровне. *Лексические и грамматические компоненты в семантике языкового знака.* Воронеж : Изд-во Воронежского ун-та. 1983. С. 144-149.
16. Горохова І. В. Лексико-семантичне поле дієслів зі значенням розумової діяльності. Сучасні тенденції розвитку мов : науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Київ : Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. Вип. 3. С. 193-196.
17. Гулыга Е. В., Шендельс Е. И. О компонентном анализе значимых единиц языка. *Принципы и методы семантических исследований.* Москва : Наука, 1976. С. 291-312.
18. Денисов П. Н. К вопросу о единице лексической сочетаемости. *Труды Всесоюз. научн. конф. «Актуальные проблемы лексикологии».* Минск : Из-во БГУ, 1970. С. 69-70.
19. Джурюк О. Г. До проблеми інвентаризації лексико-семантичної групи іменників зі значенням «Будівля». *Науковий вісник ЧНУ. Германська філологія.* Чернівці : Рута, 2000. Вип. 98. С. 44-50.

20. Ділай І. П. Когнітивні дієслова в англійській мові: парадигматика, синтагматика, епідигматика: дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук спец. 10.02.04 „Германські мови“. Львів, 2011. 213 с.
21. Ділай І. П. Когнітивні дієслова в лексико-семантичній системі англійської мови: історія та перспективи дослідження. *"Вісник Львівського університету": Серія "Іноземні мови"*. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2014. Вип. 22. С. 28-37.
22. Долгих Н. Г. О трёх направлениях в разработке компонентного анализа. *Филологические науки*, 1974. №2. С. 105-111.
23. Капатрук М. Д. Дослідження парадигматичних зв'язків лексичних одиниць за допомогою статистичних методів. *Науковий вісник ЧНУ. Германська філологія* Чернівці : ЧДУ, 1997. Вип. 12 (3). С. 37-40.
24. Капатрук М. Д. Формалізована процедура дослідження лексики і перспективи її використання. *Науковий вісник ЧНУ. Германська філологія*. Чернівці : Рута, 2001. Вип.114. С. 38-42.
25. Капатрук М. Д., Гінка Б. І. Методи виділення основного значення слова. *Мовознавство*. 1980. № 5. С. 75-77.
26. Когут Л. Ф. Інвентаризація лексико-семантичної групи прикметників зі значенням «сміливий» та «боязливий» в сучасній німецькій мові. *Науковий вісник ЧНУ*, 1998. Вип. 41. С. 50-56.
27. Козельская Н. А. Компоненты значения слова и лексическая сочетаемость. *Аспекты лексического значения*. Воронеж : Из-во Воронежского ун-та, 1982. С. 66-71.
28. Коссек Н. В. К вопросу о лексической сочетаемости. *Вопросы языкознания*. 1966. № 1. С. 97-101.
29. Котелова Н. З. Значение слова и его сочетаемость. Львів : Наука, 1975. 164 с.
30. Котелова Н. З. О применении объективных и точных критериев описания сочетаемости слов. *Вопросы языкознания*. 1965. № 4. С. 53-64.

31. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів освіти. Київ : Академія, 2002. 368 с.
32. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підручник для студентів філологічних спеціальностей вузів. Київ : ВІД Академія, 2010. 288 с.
33. Кочерган М. П. Слово і контекст. Львів : Вища школа, 1980. 182 с.
34. Кушлик О. П. Параметри словотвірної парадигми відпрекметникових інхоативних дієслів на позначення внутрішнього стану суб'єкта в українській мові. *Лінгвістичні дослідження*. 2013. № 36. С. 93-102.
35. Левицкий В. В. Статистическое изучение лексической семантики. Киев : УМКВО, 1989. 155 с.
36. Левицький В. В., Пахолок Г. М. Сполучуваність прислівників з прикметниками у німецькій мові. *Іноземна філологія*. 1989. Вип. 93. С. 65-71.
37. Левицький В. В., Огуй О. Д., Кійко С. В., Кійко Ю. Є. Апроксимативні методи вивчення лексичного складу : навчальний посібник. Чернівці : Рута, 2000. 136 с.
38. Лех О. С. Лексико-семантичне поле як структурний компонент та метод його дослідження. *«Дні науки – 2006»* : матеріали 2 Міжнародної науково-практичної конференції. Том 18. Філологічні науки. Дніпро : Наука і освіта, 2006. С. 26-28.
39. Лукашевич Е. В. Когнитивная семантика: эволюционно-прогностический аспект : монография. Барнаул: Изд-во Алт. ун-та, 2002. 234 с.
40. Максименко С. Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія : навчальний посібник. Київ: МАУП, 2000.р.
41. Медникова Э. М. Значение слова и методы его описания. Москва : Высшая школа, 1914. 202 с.
42. Мельник Р. Інвентаризація лексико-семантичної групи прикметників зі значенням «старанний». *Науковий вісник ЧНУ*. 2002. Вип. 135. С. 48-53.

43. Мусурівська О. В. Методи інвентаризації лексико-семантичних груп. *Науковий вісник ЧНУ*. 1996. Вип. 1. С. 51-53.
44. Немецко-русский синонимический словарь / составитель И. В. Рахманов, 1983. 704 с.
45. Никитин М. В. Лексическое значение в слове и словосочетании. Москва : Высшая школа, 1974. 222 с.
46. Огуй О. Д. Лексикологія німецької мови. *Lexikologie der deutschen Sprache*: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця : Нова книга, 2003. 416 с.
47. Огуй О. Д. Полісемія в синхронії, діахронії та панхронії: Системно-квантитативні аспекти полісемії в німецькій мові та мовах Європи. Чернівці : Золоті литаври, 1998. 370 с.
48. Пашковська Г. О. До питання класифікації дієслів мовлення. *Мова і культура*. Київ, 2005. С. 122–133
49. Плотников Б. А. Дистрибутивно-статистический анализ лексических значений. Минск : Высшая школа, 1979. 134 с.
50. Романова Н. П. Представление о лексическом значении в лингвистической литературе. *Лексическая и грамматическая семантика*. Новосибирск : Новосибирский государственный университет, 1985. С. 24-30.
51. Смеричанська О. В. Морфологічні засоби вираження завершеності дії в українській та німецькій мовах. *Молодий вчений*. Херсон : Видавничий дім „Гельветика“, 2017. № 8 (48). С. 140-143.
52. Степанова Г. В. Лексико-семантическая группа глаголов понимания. «Вопросы семантики» : труды межвуз. конф., 1974. Вып. 1. С. 46-63.
53. Стоянов И. А. Глаголы умственной деятельности в болгарском языке. Киев : Наукова думка, 1977. С.3-33.
54. Ступак І. В. Структурно-семантичні та функціональні характеристики похідних каузальних дієслів у німецькій та українській мовах. *Типологічні, зіставні, діахронічні дослідження*. Донецьк : ДонНУ, 2011. Т. 6. 470 с.

55. Ткачівська Т. Сполучуваність прикметників, що позначають зовнішність людини. *Науковий вісник ЧНУ. Германська філологія*. Чернівці : Рута, 2003. Вип. 155. С. 42-48.
56. Уфимцева А. А. Опыт изучения лексики как системы. Москва : Издательство АН СССР, 1965. 288 с.
57. Ханикіна Н. В. Мотиваційна основа дієслів на позначення фізичного і психічного станів суб'єкта в українській та ігорській мовах. : дис. канд. філоло. наук. Київ, 2017. С. 218.
58. Цветков Н. В. К методологии компонентного анализа. *Вопросы языкознания*. 1984. № 2. С. 61-71.
59. Цвяк Л. В. Лексико-семантична група прикметників, що позначають освітлення. *Науковий вісник ЧНУ*. 1997. Вип. 12(3). С. 40-43.
60. Чесноков П. В. Параметры семантических форм мышления как грамматико-семантические и лексико-семантические универсалии. *Типология мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах*. Донецьк : ДонНУ, 2002. Вип. 6. С. 118-123.
61. Шубникова-Гусева Н. О. О трёх направлениях в разработке метода компонентного анализа применительного к лексическому материалу. С. 105-109.
62. Bühler A. Semantik kognitiver Sätze und mentale Repräsentation//Wissen, Wahrnehmung, Glauben: epistemische Ausdrücke und propositionale Einstellungen/Hrsg.- von Falkenberg G.. Tübingen : Niemeyer, 1989. S. 10-25.
63. Dieter H. Zur mentalen Repräsentation von Wortbedeutungen. Neuro- und psycholinguistische Überlegungen. Tübingen, 1987. 140 S.
64. Duden. Deutsches Universalwörterbuch. Mannheim/Wien/Zürich : Dudenverlag, 1996. 1816 S.
65. Geist-Gehirn-künstliche Intelligenz: zeitgenössische Modelle des Denkens; Ringvorlesung an der Freien Universität Berlin/Hrsg. Von Krämer S.. Berlin/New York : de Gruyter, 1994. S. 68-82.

66. Görner H. und Kempcke G. Synonymwörterbuch. Sinnverwandte Ausdrücke der deutsche Sprache//Veb bibliographisches Institut Leipzig, 1973. 643 S.
67. Klappenbach und Steinitz. Wörterbuch der deutschen Gegenwartssprache. 1978. Bd. 1-6.
68. Klix F., Kukla F., Kühn R.. Zur Frage der Unterscheidbarkeit von Klassen semantischer Relationen im menschlichen Gedächtnis//Psychologische Effekte sprachlicher Strukturkomponenten/Hrsg. von Bierwisch M.. München : Fink, 1980. S. 131-144.
69. Kulp M. Menschliches und maschinelles Denken. Göttingen : Vandenhoeck and Ruprecht, 1968. 234 S.
70. Mentale Repräsentation/Hrsg. von Engelkamp J., Pechmann Th.. 1 Auflage. Berlin/Göttingen/Toronto/Seattle : Huberverlag, 1993. 349 S.
71. Rezes Bertolin Cebrian. Die Verben des Denkens bei Homer. Innsbruck : Institut für Sprachwissenschaft der Universität Innsbruck, 1996. 251 S.
72. Rolf E. Zur (vermeintlichen) Ambiguität der Einstellungssätze//Wissen, Wahrnehmung, Glauben: epistemische Ausdrücke und propositionale Einstellungen/Hrsg. von Falkenberg G.. Tübingen : Niemeyer, 1989. S. 175-196.
73. Stachowiak F.J. Zur semantischen Struktur des subjektiven Lexikons. München : Fink, 1979. 304 S.
74. Trier J. Der deutsche Wortschatz im Sinnbezirk des Verstandes. Von den Anfängen bis zum Beginn des 13. Jahrhunderts. 2. Auflage, 1973. Heidelberg : Carl Winter, 1931. 347 S.

Досліджувана література

Художня:

14. Jelinek E. Die Klavierspielerin. Hamburg : Rowohlt, 1986. 285 S.
15. Ransmayr C. Die Schrecken des Eises und der Finsternis. Frankfurt am Main: Fischer-Verlag, 1992. 265 S.
16. Sandler K. Anatomie einer Flucht. – Eisenstadt: Edition Roetzer, 1989. 208 S.

- 17.Schlag E. Beim Hüter des Schattens. Frankfurt am Main: Fischer-Verlag, 1984. 149 S.
- 18.Schwaiger B. Der Himmel ist süß. Hamburg : Rowohlt, 1990. 189 S.
- 19.Winkler J. Der Ackermann aus Kärnten. Frankfurt am Main: Suhrkamp, 1984. 281 S.

Юридична:

- 20.Bydlinski P. Die Übertragung von Gestaltungsrechten. Wien: Manz-Verlag, 1986. 320 S.
- 21.Dolart W., Ruppe H. Grundriß des österreichischen Steuerrechts/Bewertungsrecht, Vermögensteuern, Verkehrsteuern, Zölle und Verbrauchsteuern. Wien: Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung Wirtschaftsverlag Dr. Anton Orac, 1988. 261 S.
- 22.Fromherz W. Der Zivilmaklervertrag. Wien und New York: Springer-Verlag, 1990. 300 S.
23. Funk B. Forschungen aus Staat und Recht 28/Der verfahrensfreie Verwaltungsakt. Wien und New York: Springer-Verlag, 1975. 247 S.
24. König B. Die Anfechtung nach der Konkursordnung. Wien: Manz Verlag, 1985. 288 S.
25. Morscher S. Der Schutz der persönlichen Freiheit in Österreich. Wien: Manzsche Verlags- und Universitätsbuchhandlung, 1990. 194 S.

Публіцистична:

Die Welt, 1-30 Juni, 2020.